Prima instanță: Judecătoria Ungheni (judecător L.Potînga)
Dosarul nr.2a-898/2024 (nr.2-22184315-03-2a-16082024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil și de contencios administrativ
D E C I Z I E

28 ianuarie 2025 **mun. Bălţi**

Completul de judecată în componența:
Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaș, Ivan Parii**
Grefier **Cristina Țurcanu**

examinând în ședință judiciară publică apelul declarat de avocatul stagiar Bălănuță Ion în interesele apelantei Ardeleanu Doina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de OCN ”Credit Money” SRL către Ardeleanu (Moldovanu) Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind încasarea datoriei și

cererea reconvențională înaintată de Ardeleanu (Moldovanu) Doina către OCN”Credit Money”SRL, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Comisia națională a Pieței Financiare, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind declararea nulității clauzelor contractuale,

împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 8 septembrie 2023,-

c o n s t a t ă :

Pretenţiile reclamantului:

La 15.12.2022 OCN”Credit Money”SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Moldovanu Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind încasarea datoriei.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că la 13.01.2020, pârâtul în calitate de împrumutat (debitor), a beneficiat de un împrumut bănesc cu dobândă, fapt confirmat prin contractul de împrumut cu dobândă nr.485/02-01 din 13.01.2020, în mărime de 3121,57 euro. Pentru acest contract de credit a fost instituită și o garanție personală (fidejusiune), fapt confirmat prin contractele de fidejusiune cu numere 485F/02-01 și 485F2/02-01 din 13.01.2020. Creditul a fost acordat pentru un termen de 3

ani de zile calendaristice cel mult, cu achitarea unei dobânzi și a unui comision de administrare lunar, fiind făcute careva achitări parțiale.

Pretențiile cu privire la încasarea datoriei a fost expediată la data de 15.06.2022, însă nerecepționate. La 11.11.2022 au fost expediate pretenții repetate și recepționate la 25.11.2022 (Moldovanu Silvia, *****), la 18.11.2022 (Moldovanu Silvia, *****) și la 25.11.2022 (Moldovanu Doina, *****), în rest, alte copii a pretențiilor nerecepționate.

Menționează că pârâții pentru acest contract au o datorie solidară în mărime de 5964,41 euro, însă reclamantul va solicita doar suma de 4946,43 euro. Datoria este formată din: 1216,02 euro cu titlu de penalitate calculată doar pentru 50 de zile, 249,76 euro cu titlu comision de administrare a creditului calculat doar pentru 8 luni de zile; 998,96 euro cu titlu de dobândă contractuală calculată doar pentru 8 luni de zile; 2481,69 euro cu titlu de împrumut restant.

În drept, pretențiile se întemeiază pe dispozițiile art.864, 947, 1242, 1244, 1248, 1763-1765, 1767,1628 Cod civil.

Solicită OCN”Credit Money”SRL încasarea în mod solidar de la Moldovanu Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian în beneficiul său a sumei datorate în mărime de 4946,43 euro cu achitarea în lei la cursul BNM și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 2860,00 lei, cheltuieli poștale în mărime de 87,60 lei și alte cheltuieli legate de examinarea cauzei.

La 31.01.2023 OCN”Credit Money”SRL a depus cerere de concretizare privind micșorarea cuantumului pretențiilor, în care a menționat că Ardeleanu (Moldovanu) Doina a beneficiat de un credit-nebancar în mărime de 3121,57 euro, echivalentul sumei de 60000,00 MDL la acea dată, conform cursului BNM, care constituia 1 euro=19.2211 MDL, suma oferită în baza contractului de împrumut cu dobândă (credit nebancar) cu nr. 485/02-01 din 13.01.2020.

Potrivit contractului, Ardeleanu (Moldovanu) Doina a beneficiat de un contract de credit cu condiții avantajoase de achitare, având libera dispoziție, dreptul de a rambursa soldul împrumutului parțial sau total la orice etapă dorită de client. Respectiv, având un termen de grație de 36 de luni de zile pentru achitarea soldului împrumutului la dorința clientului, unica condiție fiind achitarea plății lunare compusă din dobândă și comision (a se vedea pct. 2.2. și 1.6. din contractul de împrumut cu dobândă cu nr. 485/02-01 din 13.01.020).

Mai mult ca atât, plata lunară formată din dobândă și comision scădea treptat în următoarea lună, odată ce era achitat o parte din soldul împrumutului. Scopul real al creditului a fost stingerea altor credite mai mici obținute de la alte companii de creditare cu dobânzi mai mari, având ca scop-final rambursarea creditului doar la o companie la o dobândă mai mică cu termen de grație 36 luni la achitarea soldului împrumutului.

Până în prezent Moldovanu Doina a achitat pentru acest credit suma totală în mărime de 4205,06 euro, ceea ce constituia la acele date, conform cursului valutar al BNM suma de 83461,00 lei, dintre care: soldul împrumutului 641,00 euro, echivalentul a 12820,00 lei; dobândă achitată în mărime de 2846,41 euro, echivalentul a 56280,00 lei; comisionul de administrare 718,06 euro, echivalentul a 14361,20 lei.

Din data de 09.12.2021 (ultima plată), clientul Moldovanu Doina nu a achitat nici o suma de bani, totodată, având în vedere că clienta a achitat suma de 641,00 euro din soldul împrumutului inițial de 3121,57 euro, respectiv, soldul împrumutului rămas va constitui 2481,69 euro. Astfel, reclamantul solicită micșorarea cuantumului pretențiilor de la suma de 4946,43 euro la suma de 4566,34 euro, constituită din: 1216,02 euro penalitate calculată pentru 49 zile; 173,74 euro comision de administrare a creditului calculat doar pentru 7 luni de zile; 694,89 euro dobândă contractuală calculat doar pentru 7 luni de zile; 2481,69 euro împrumut restant.

Dobândă contractuală va constitui 99,27 euro/lunar, adică 4 % lunar din soldul împrumutului rămas (2481,69 euro). Avînd în vedere neachitarea a 7 luni de zile, adică din luna ianuarie 2022 pînă în luna iulie 2022, a câte 99,27 euro/lunar, ceea ce constituie 694,89 euro total (99,27 euro x 7 luni de zile = 694,89 euro).

Comisionul de administrare va constitui 24,82 euro)/lunar, adică 1 % lunar din soldul împrumutului rămas (2481,69 euro). Avînd în vedere neachitarea a 7 luni de zile, adică din luna ianuarie 2022 pînă în luna iulie 2022, a cîte 24,82 euro)/lunar, ceea ce constituie 173,74 euro total (24,82 euro) x 7 luni de zile = 173,74 euro).

Penalitatea contractuală va constitui 1 % pe zi din soldul împrumutului rămas (2481,69 euro), adică 24,82 euro)/zi, calulat doar pentru o întîrziere de 49 zile calendaristice, adică din data de 13.01.2022 până la 02.03.2022, ceea ce constituie 1216,02 euro total(14,82x49 zile = 1216,02 euro)).

Solicită OCN„Credit MONEY"SRL încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul companiei a sumei datorate în mărime de 4566,34 euro, a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat în mărime de 2860,00 lei, cheltuieli poștale în mărime de 87,60 lei și alte cheltuieli în legătură cu examinarea cauzei civile.

Reprezentantul pârâtei Moldovanu (Ardeleanu Doina), avocatul stagiar Bălănuță Ion la 07.02.2023 a depus cerere reconvențională către OCN „Credit Money”SRL, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind declararea nulității clauzelor abuzive.

Cu privire la pretenția privind constatarea ineficienței unor clauze contractuale a menționat că creditorul solicită încasarea sumei de 4946,43 euro formată în temeiul contractului de împrumut menționat de la Ardeleanu Doina, Moldovanu Silvia,

Ardeleanu Adrian. Datoria pretinsă este formată din împrumut restant - 2481,69 euro, dobânda contractuală - 998,96 euro, comision - 249,76 euro, penalitate - 1216,02 euro.

Informează că pînă a fi înaintată acțiunea Moldovanu (Ardeleanu) Doina a încercat să soluționeze litigiul iscat pe cale amiabilă, primul pas fiind încercarea de a afla mărimea plăților efectuate și restanțele existente. Dat fiind faptul că creditorul nu a acordat un răspuns, a fost adresată o cerere în acest sens la Comisia Națională a Pieței Financiare. Urmare a răspunsului nr.05-6/406 din 18.02.2022 s-a constatat că debitorul Ardeleanu Silvia a efectuat plăți în mărime totală de 4205,06 euro (83461,00 lei).

Menționează că la 29.05.2022 a intrat în vigoare Legea nr.93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative prin care s-au modificat prevederile art.9 alin. (1) lit. e), e1) din legea cu privire la organizațiile de creditare nebancară.

Prin urmare, fiind în prezența unei situații juridice în curs de realizare, prevederile legii noi sunt aplicabile speței, iar creditorul urma să se conducă de acestea. Astfel, începînd cu 29.05.2022 nu se putea solicita dobânzi mai mari de 50% anual și alte plăți, inclusiv penalități, mai mari de 0,04% pe zi din valoarea creditului. Însă prin acțiunea inițială creditorul a solicitat penalitatea de 1216,00 euro, calculată pentru perioada 31.08.2022 - 19.10.2022 (50 zile), echivalentul a 1% pe zi în raport cu împrumutul restant, iar 1% pe zi cu titlu de penalitate este evident mai mult decît limitele stabilite de lege de - 0,04% pe zi și limita globală de 0,177% pe zi.

Cu privire la clauzele abuzive a căror nulitate o solicită, menționează că contractul de credit prevede la pct. 1.2. obligația reclamantului de a achita o dobândă în mărime de 4% lunar, la pct. 1.3. obligația de a achita un comision de administrare în mărime de 31,22 euro lunar și la pct. 4.2. obligația de a achita penalitatea în mărime de 1% pentru fiecare zi de întîrziere.

Avînd în vedere că contractul de credit a fost încheiat în ziua adresării reclamantului pentru acordarea împrumutului, este evident că clauzele contractuale care prevăd plata dobânzii, comisionului și penalității nu au fost negociate, OCN„Credit Money”SRL folosind un contract standard pentru o multitudine de clienți, iar reclamantul avînd doar opțiunea de a accepta sau a refuza contractul.

Prin urmare, reclamantul nu a negociat și nici nu a avut posibilitatea reală de a negocia și de a se familiariza cu condițiile contractuale, pe cale de consecință, consideră că clauzele prevăzute la pct. 1.2., 1.3. și 4.2. din contract sunt abuzive.

Totodată, cu privire la dobândă suplimentar menționează că la momentul încheierii contractului, rata de bază a BNM era de 5,50% anual. În același context, consideră relevantă și Recomandarea nr. 13 a CSJ privind relația rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piața financiară nonbancară și rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Conform acesteia, pentru participanții la piața nonbancară este rezonabilă rata dobânzii

calculată conform sumei următoarelor componente: 1. costul creditorului atragerii mijloacelor financiare (pentru calculare se folosește rata de referință interbancară (CHIBOR) la data acordării împrumutului; 2. profitul creditorului de aproximativ jumătate din costul indicat la componenta nr. 1; 3. cheltuielile suportate de creditor și costurile aferente menținerii rezervei instituționale, de aproximativ 4-5%.

Astfel, la data încheierii contractului susține că o dobândă rezonabilă ar fi de 19,70% anual (9,80% rata CHIBOR - (9,80%/2) + 5%). În aceeași ordine de idei, menționează că chiar dacă de lege nu este stabilit minimum și maximum ratei dobânzii care ar fi trebuit să fie aplicat, reclamantul trebuie să dea dovadă de un comportament de bună-credință, iar dobânda trebuie să fie aplicată una rezonabilă și nu excesivă și nejustificată de mare.

Prin urmare, consideră că dobândă contractuală în mărime de 4% lunar ceea ce constituie 48% anual, este excesiv de mare și dezavantajează reclamantul contrar bunei-credințe.

Suplimentar cu privire la comisionul de administrare, menționează că creditorul nu a definit în contract comisionul de administrare. Astfel, pentru a pretinde plata comisionului creditorul urma să presteze servicii debitorului, iar clauzele care prevăd plata comisionului să conțină motivele încasării acestui comision și serviciile prestate contra acesta.

Indică că pe înțelesul reclamantului, administrarea contractului presupune monitorizarea respectării de către pârât a condițiilor contractului manifestată prin efectuarea plăților în termen. În acest sens, consideră că pîrîtul poate stabili comisioane și a le pretinde pentru acțiuni care îi sunt imputabile acestuia, or acesta este obligat să respecte prevederile legale fiscale, contabile, cu privire la organizațiile de creditare nebancară, fapt ce presupune că acesta duce contabilitatea, monitorizează încasările și le reflectă, își formează provizioane pentru acoperirea pierderilor, etc.

Prin urmare, debitorul nu beneficiază de vreun serviciu și nici nu primește vreo contraprestație schimbul comisionului achitat. Mai indică că, odată ce creditorul consideră că a prestat careva servicii contra comisioanelor pretinse acesta urma să demonstreze acest fapt prin prezentare probelor în acest sens.

Cu referire la penalitatea prevăzută de pct.4.2. din contract în mărime de 1% pentru fiecare zi întârziere calculată, începînd cu a 4 zi de întîrziere, menționează că pe lîngă faptul că clauza penală nu a fost negociată, consideră că mărimea acesteia (1 zilnic-365% anual) este disproporționat de mare în raport cu prejudiciul adus Creditorului prin neachitarea în termen a creditului. Consideră că clauzele contractuale care prevăd obligația de plată a dobîzii, comisionului și penalității sunt abuzive, iar pe cale de consecință instanța urmează să constate nulitatea absolută a acestora.

Cu privire la îmbogățirea nejustificată a menționat că odată ce instanța de judecată va constata nulitatea sau ineficiența clauzelor contractuale prevăzute de pct.1.2. (dobânda), pct.1.3. (comision de administrare) și pct.4.2. (penalitatea) din contractul de împrumut, sumele achitate în temeiul clauzelor contractuale menționate cu titlu de dobânzi, comisioane și penalități vor reprezenta o îmbogățire nejustificată.

Astfel, susține că sumele achitate de către Ardeleanu Doina ce exced împrumutul acordat în mărime de 3121,57 euro urmează a fi încasate de la OCN „Credit Money" SRL.

Prin urmare, consideră întemeiată pretenția privind încasarea sumei de 1083,49 euro (4205,06 euro, achitări efectuate - 3121,57 euro împrumut acordat) cu titlu de îmbogățire nejustificată.

Totodată, din partea reprezentantului pârâtului Moldovanu (Ardeleanu) Doina a mai parvenit și cerere privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000,00 lei, în cazul admiterii cererii reconvenționale.

Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 13.02.2023 cererea reconvențională s-a acceptat în procedură pentru a fi examinată concomitent cu cererea de chemare în judecată depusă de O.C.N. „Credit Money„ SRL.

Solicită Moldovanu(Ardeleanu) Doina:

- constatarea ineficienței contractului de împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020 în partea clauzelor contractuale nr. 1.2., 1.3., 4.2., sau a constata caracterul abuziv a pct. 1.2., 1.3. și 4.2. din contractul de împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020, care prevăd obligația de plată a dobânzii în mărime de 4% pe lună, a comisionului de administrare în mărime de 31,22 euro pe lună și a penalității în mărime de 1% pentru fiecare zi de întârziere;
- a declara nulitatea absolută a pct. 1.2., 1.3. și 4.2. din contractul de împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020, care prevăd obligația de plată a dobânzii în mărime de 4% pe lună, a comisionului de administrare în mărime de 31,2 euro pe lună și a penalității în mărime de 1% pentru fiecare zi de întîrziere;
- A încasa de la OCN „Credit Money" SRL în beneficiul cet.Ardeleanu Doina suma de 1083,49 euro cu titlu de îmbogățire nejustificată.

La 05.09.2023 OCN„Credit Money"SRL a depus cerere de concretizare a calculului datoriei solicitate, menționând că pârâta a achitat în total suma de 85956 lei, astfel, restanța la împrumut constituie 2480,57 euro, comisionul de administrare-173,67 euro, dobânda contractuală-694,61 euro și penalitatea -1215,69 euro.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 08.09.2023 s-a admis integral acțiunea civilă concretizată înaintată de OCN„Credit Money„SRL către Ardeleanu (Moldovanu)

Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

S-a încasat în mod solidar de la Ardeleanu (Moldovanu) Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian în beneficiul OCN.„Credit Money„SRL în baza contractului de împrumut cu dobândă nr.485/02-01 din 13.01.2020 și contractelor de fidejusiune nr.485F/02-01 și 485F2/02-01 din 13.01.2020 suma împrumutului restant în mărime de 2480,57 euro, dobânda contractuală în mărime de 694,61 euro, comision de administrare în mărime de 173,67 euro, penalitatea de întîrziere în mărime de 1215,69 euro sau echivalentul în monedă naţională la cursul stabilit pentru euro în ziua plății, indicat pe pagina web a BNM, precum și cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 2626,43 lei, cheltuieli poștale în mărime de 87,60 lei, cheltuieli pentru citarea publică în mărime de 100,00 lei, cheltuieli de expediere a dosarului în instanța de judecată în mărime de 27,30 lei și cheltuieli de transport în mărime de 1000 lei.

S-a respins integral cererea reconvențională depusă de către avocatul Bălănuță Ion în interesele lui Moldovanu (Ardeleanu) Doina către O.C.N. „Credit Money„ SRL, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind declararea nulității clauzelor contractuale.

Exercitarea căii de atac:

La 04.10.2023 avocatul Bălănuță Ion în interesele lui Moldovanu (Ardeleanu) Doina a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 08.09.2023, solicitând casarea hotărârii.

Argumentele părţilor:

<u>În motivarea apelului</u> a reiterat argumentele din acțiunea reconvențională și a menționat că creditorul a încălcat prevederile Legii cu privire la organizațiile de creditare nebancară, astfel, instanţa de fond urma să aplice sancţiunea prevăzută de lege şi să constate ineficienţa contractului de împrumut în partea ce prevede dreptul creditorului de a încasa şi, respectiv, obligaţia debitorilor de a efectua plăţi care depăşesc suma de 3121,57 lei, fiind aplicabile astfel prevederile art.357 alin.1-3 din Codul Civil.

Consideră că hotărârea urmează a fi casată în temeiul dispozițiilor art.386 alin.1 lit.d) Cod de procedură civilă - normele de drept material normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat şi 387 lit. a) din CPC -se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; pretenţiile privind încasarea comisionului, dobânzii și penalităţii urmînd a fi respinse, art.386 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă-circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente.

În referința la apel intimatul OCN”Credit Money”SRL a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii contestate. A indicat că având în vedere cronologia actelor juridice înaintate și recepționate, poate fi observat obiectiv faptul că OCN„Credit Money" SRL și-a concretizat din oficiu pretențiile în cererea de chemare în judecată, cu mult timp înainte de a recepționa cererea reconvențională sau referința pîrîților. Prin urmare, datoria prin care se solicită a fi încasată de la debitori (intimați) a fost calculată pînă în luna iulie 2022, or, potrivit articolului V alin.(1) din legea nr.93/2022, în cazul creditelor nebancare/leasing financiar care sunt în curs de realizare la data de 29.05.2022, OCN vor recalcula creanțele (dobânda și alte plăți aferente) ce urmează a fi încasate, începând cu 29.07.2022, potrivit legii menționate, respectiv în speța noastră, pretenția lui Moldovanu Doina referitor la constatarea ineficienței unor clauze contractuale nu este întemeiată și acest capăt de pretenție urmează a fi respins.

Referitor la situația cu privire la clauze abuzive și clauze ne negociate individual de către consumator, în instanța de fond a demonstrat cu probe concludente și pertinente faptul, că consumatorul Moldovanu Doina a negociat toate punctele esențiale a contractului de credit, respectiv, a prezentat 5 contracte de credit în ordine cronologică a unor clienți (datele personale a clienților au fost șters, pentru a respecta confidențialitatea și datele cu caracter personal), respectiv, contractele cu numărul 480/14-12; 481/15-12; 482/16-12; 483/17-12; 484/01-01, iar contractul care este pus în dezbatere referitor la legalitatea clauzelor abuzive este cu numărul 485/02-01, prin urmare, este clar că toate aceste contracte sunt încheiate în aceeași perioadă de timp, în intervalul de o lună de zile și se observă că fiecare din aceste contracte la pct.1.2.; 1.3.; 1.6.; și 2.2.; sunt clauze contractuale diferite.

Moldovanu Doina a apelat la serviciile financiare a OCN”Credit Money”SRL, ca urmare a cunoașterii clauzelor contractuale din prin contractul de credit nr. 363/01-04 din 06.04.2019, contractat de sora sa *****, unde Moldovanu Doina era fidejusor, în temeiul contractului contract de fidejusiune cu nr.363 F/01-04 din 06.04.2019.

Acte de procedură:

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02.07.2024 s-a dispus transmiterea cauzei pentru examinare după competență Curții de Apel Nord/Bălți.

Poziția părților expusă în ședința judiciară:

În şedinţa de judecată părţile, legal citate, nu s-au prezentat și n-au comunicat instanței motivele neprezenței.

Astfel, apelanta Moldovanu Doina a fost citată contra semnătură în avizul de recepție/f.d.16 vol.2/.

Reprezentantul apelantei Moldovanu Doina, avocatul Bălănuță Ion, a fost citat prin intermediul poștei electronice /f.d.15 vol.2/.

Intimatul OCN”Credit Money” a fost citat prin intermediul poștei electronice /f.d.15 vol.2/.

Intimata Moldovanu Silvia a fost citată contra semnătură în avizul de recepție/f.d.17 vol.2/.

Intimatul Ardeleanu Adrian a fost citat contra semnătură în avizul de recepție /f.d.11 vol.2/.

Intervenientul accesoriu Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, a fost citat prin intermediul poștei electronice /f.d.15 vol.2/.

Intervenientul accesoriu Comisia Națională a Pieței Financiare a fost citat contra semnătură în avizul de recepție/f.d.112 vol.2/.

Articolul 105 alin.1,1[1],5 Cod de procedură civilă prevede că

(1) Citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei. (1[1]) Citaţia sau înştiinţarea se expediază autorităţilor publice, persoanelor juridice de drept privat şi avocaţilor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea şi confirmarea primirii acestor acte. (5) Citaţiile şi înştiinţările expediate reprezentanţilor la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepţionate de către părţi şi alţi participanţi la proces.

Conform art.379 alin.2 CPC, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În consecință, completul de judecată consideră posibilă examinarea apelului în lipsa părții neprezente, în privința cărora procedura de citare legală a fost respectată.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil și de contencios administrativ consideră necesar de a respinge apelul declarat, din considerentele ce urmează.

Potrivit art.362 alin.1 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel constată că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la 08.09.2023, iar apelul a fost declarat la 04.10.2023, prin urmare, apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Codul de procedură civilă.

Probatoriul cauzei denotă faptul, că la 13.01.2020 OCN„Credit Money„SRL, în calitate de împrumutător, și Moldovanu Doina, în calitate de împrumutat, au încheiat contractul de împrumut cu dobândă nr.485/02-01, potrivit căruia OCN„Credit Money„SRL a acordat Doinei Moldovanu un împrumut în sumă de 3121,57 euro, echivalentul sumei de 60000,00 lei, conform cursului BNM care constituia 1 euro=19.2211 MDL, cu termen de rambursare până la data de 12.01.2023 /f.d.11 vol.1/.

Potrivit contractului menționat dobânda lunară constituie 4%, ceea ce constituie 124,87 euro; comisionul lunar de administrare de 31,22 euro; dobânda anuală efectivă DAE-72%; rata lunară constituie 156,09 euro, echivalentul a 3000 lei; în cazul întârzierii achitării ratelor lunare împrumutatul și/sau fidejusorii sunt obligați la plata penalității în mărime de 1% din suma ratei prevăzută la pt.2.2 din contract.

În vederea garantării rambursării împrumutului, la 13.01.2020 OCN„Credit Money„SRL a perfectat contractul de fidejusiune nr.485 F/02-01 din 13.01.2020 cu fidejusorul-garant Moldovanu Silvia și contractul de fidejusiune nr.485 F2/02-01 din 13.01.2020 cu fidejusorul garant Ardeleanu Adrian, care s-au obligat să răspundă, în aceiași măsură ca și împrumutatul Moldovanu Doina în fața O.C.N.„Credit Money„SRL pentru onorarea integrală a obligațiunilor aferente contractului de împrumut, cu dobândă nr.485/02-01 din 13.01.2020, în cazul în care ultima nu va onora aceste obligații /f.d.12, 13 vol.1/.

Potrivit dispoziției de plată nr.2 din 13.01.2020 Moldovanu Doina a recepționat de la OCN„Credit Money„SRL suma de 60000 lei /f.d.14 vol.1/. La contractul de împrumut cu dobândă este anexat graficul plăților lunare /f.d.15 vol.1/.

La 14.06.2022 creditorul a expediat în adresa debitorului și fidejusorilor pretenție privind restituirea datoriei; corespondența n-a fost recepționată, fiind restituită cu mențiunea ÎS Poșta Moldovei ”plecat” /f.d.27,29,35,36 vol.1/.

Ulterior, creditorul a expediat repetat 11.11.2022 către debitor și fidejusori pretenție privind restituirea datoriei, care a fost recepționată de Moldovanu Silvia la 18.11.2022 și 25.11.2022, de Moldovanu Doina la 25.11.2022 și la 02.12.2022, corespondența expediată lui Ardeleanu Adriana a fost restituită cu mențiunea ”plecat” /f.d.30,31,32,37,39,40 vol.1/.

Din acest considerent, la 15.12.2022 OCN”Credit Money”SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Moldovanu Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind încasarea datoriei, concretizând ulterior cerințele prin care a solicitat încasarea împrumutului restant în mărime de 2480,57 euro, a dobânzii contractuale de 694,61 euro, a comisionului de administrare în mărime de 173,67 euro și penalitate de 1215,69 euro.

La 07.02.2023 avocatul stagiar Bălănuță Ion, reprezentantul apelantei Moldovanu (Ardeleanu Doina), a depus cerere reconvențională către OCN„Credit Money”SRL, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian, solicitând:

- constatarea ineficienței contractului de împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020 în partea clauzelor contractuale nr.1.2., 1.3., 4.2., sau a constata caracterul abuziv a pct.1.2., 1.3. și 4.2. din contractul de împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020, care prevăd obligația de plată a dobânzii în mărime de 4% pe lună, a comisionului de administrare în mărime de 31,22 euro pe lună și a penalității în mărime de 1% pentru fiecare zi de întârziere;
- a declara nulitatea absolută a pct.1.2., 1.3. și 4.2. din contractul de împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020, care prevăd obligația de plată a dobânzii în mărime de 4% pe lună, a comisionului de administrare în mărime de 31,2 euro pe lună și a penalității în mărime de 1% pentru fiecare zi de întîrziere;
- A încasa de la OCN „Credit Money” SRL în beneficiul cet.Ardeleanu Doina suma de 1083,49 euro cu titlu de îmbogățire nejustificată.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 08.09.2023 s-a admis integral acțiunea civilă concretizată înaintată de OCN„Credit Money„SRL către Ardeleanu (Moldovanu) Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

S-a încasat în mod solidar de la Ardeleanu (Moldovanu) Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian în beneficiul OCN.„Credit Money„SRL în baza contractului de împrumut cu dobândă nr.485/02-01 din 13.01.2020 și contractelor de fidejusiune nr.485F/02-01 și 485F2/02-01 din 13.01.2020 suma împrumutului restant în mărime de 2480,57 euro, dobânda contractuală în mărime de 694,61 euro, comision de administrare în mărime de 173,67 euro, penalitatea de întîrziere în mărime de 1215,69 euro sau echivalentul în monedă națională la cursul stabilit pentru euro în ziua plății, indicat pe pagina web a BNM, precum și cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 2626,43 lei, cheltuieli poștale în mărime de 87,60 lei, cheltuieli pentru citarea publică în mărime de 100,00 lei, cheltuieli de expediere a dosarului în instanța de judecată în mărime de 27,30 lei și cheltuieli de transport în mărime de 1000 lei.

S-a respins integral cererea reconvențională depusă de către avocatul Bălănuță Ion în interesele lui Moldovanu (Ardeleanu) Doina către O.C.N. „Credit Money„ SRL, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind declararea nulității clauzelor contractuale.

La 04.10.2023 avocatul Bălănuță Ion în interesele lui Moldovanu (Ardeleanu) Doina a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 08.09.2023, solicitând casarea hotărârii.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Iar potrivit art.121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Obiectul juridic litigios din speță constituie încasarea cheltuielilor pentru instruire.

Potrivit art.10 alin.(1) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile şi să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Prevederile art.15 alin.(1) Cod civil, stabilesc expres că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Potrivit art.774 alin.(1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Articolul 776 Cod civil prevede că, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 858 Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit.

Colegiul civil notează că prin natura sa, raportul juridic obligaţional este menit să producă efecte juridice. Efectul general al oricărei obligaţii este de a da creditorului dreptul de a obţine de la debitor îndeplinirea exactă a prestaţiei la care s-a obligat. Dar, pentru ca o obligaţie să poată fi executată, mai întîi de toate, este necesar ca aceasta să existe. Obligaţiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condiţiile prevăzute în actul din care au luat naştere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul şi modul de executare.

Potrivit art. 1763 Cod civil, alin.(1)-(3) Cod civil, prin contractul de credit, o bancă sau o organizație de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobânzii și a altor plăți aferente, sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții. Contractul de credit se încheie în scris. Față de contractul de credit se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit nu reiese contrariul.

În conformitate cu prevederile art.1242 alin. (1), (2) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Potrivit art.1247 alin.(1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract.

Potrivit art.1248 alin.2 Cod civil, dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate şi împrumutatul nu le restituie în modul stabilit, împrumutătorul

poate cere restituirea imediată a întregului împrumut şi a dobânzii aferente în condiţiile stabilite la art.864 alin.(2) şi (4).

Astfel, potrivit art.864 Cod civil, chiar dacă, în favoarea debitorului, este stabilit un anumit termen de executare, creditorul poate pretinde executarea imediată a obligaţiei în cazul în care debitorul se află în incapacitate de plată sau a redus garanţiile convenite anterior, sau în genere nu le-a putut prezenta, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. În cazul în care obligaţia pecuniară urmează a fi executată în rate, creditorul poate pretinde executarea imediată a ratelor neajunse la scadenţă dacă: a) a survenit unul din cazurile prevăzute la alin.(1); b) o rată rămîne neplătită, total sau parţial, mai mult de 45 de zile de la scadenţa acesteia; c) pe parcursul oricărei perioade de 12 luni consecutive, trei sau mai multe rate nu au fost plătite integral la scadenţă.

Prin urmare, art.864 stabilește unele cauze care îndreptățesc creditorul să decadă debitorul din beneficiul termenului, astfel încât scadența să survină imediat din data notificării conform art.22 cu regulile speciale de la art.906.

Potrivit art.901 alin.5 Cod civil, (5) Neexecutarea obligaţiei înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligaţiei şi include neexecutarea totală sau parţială a obligaţiei, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligaţiei.

În calculul desfășurat al plăților efectuate de către debitorul Moldovanu Doina în beneficiul creditorului OCN„Credit Money„ SRL se atestă că suma totală achitată de debitor este în mărime de 85956 lei, achitată în 24 de plăți, potrivit copiilor dispozițiilor de încasare anexate la materialele cauzei, în perioada 11.02.2020-09.12.2021/f.d.61-72, 158-160,173-174 vol.1/.

În acțiunea concretizată s-a solicitat încasarea de la debitor a împrumutului restant în mărime de 2480,57 euro, a dobânzii contractuale de 694,61 euro, a comisionului de administrare în mărime de 173,67 euro și penalitate de 1215,69 euro.

Prin acțiunea reconvențională Moldovanu Doina a solicitat declararea abuzivă a clauzelor contractuale care se referă la dobânda contractuală de 4%, a comisionului de administrare lunar de 31,22 euro pe lună și a penalității de 1% pentru fiecare zi întârziere.

Colegiul civil remarcă faptul că contractul de credit este acordat de către organizația de creditare nebancară persoanei fizice, care are calitate de consumator prin prisma Legii privind contractele de credit pentru consumatori nr.202 din 12.07.2013, Legea privind protecţia consumatorilor nr.105 din 13.03.2003, care stipulează că consumator este persoană fizică care intenţionează să comande ori să procure sau care comandă, procură ori foloseşte produse şi servicii pentru necesităţi nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională.

Costul total al creditului pentru consumatori îl prezintă toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele şi orice alt tip de costuri, pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit şi care sunt cunoscute de creditor.

Este cert că un contract are putere de lege între părți, însă această lege este legitimă cât timp nu acoperă un abuz și este conformă cu echitatea. Forța obligatorie a contractului este de necontestat, contractul însă nu are putere de lege, decât dacă este el însuși legal.

Potrivit pct.1.2. din contractul de împrumut nr. 485/02-01 din 13.01.2020, împrumutul se acordă cu o dobândă lunară în mărime de 4% pe lună din suma menționată în pct.1.1, ceea ce constituie 124,87 euro pe lună.

Conform art. 1764 alin. (1) Codul civil, părţile contractului de credit pot conveni asupra unei dobânzi fixe sau flotante.

Din calculul datoriei pentru contractul de împrumut cu dobândă nr.485/02-01 din 13.01.2020, se atestă că dobânda contractuală creditorul a calculat-o și solicitat pentru perioada ianuarie 2022-iulie 2022 (4% din soldul împrumutului restant de 2480,57 euro), ceea ce constituie 99,23 euro/lunar x 7 luni de zile = 694,61 euro.

Conform art.1244 Cod civil, (1) În baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobânzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobânzii. În sensul prezentului alineat, rata de referinţă CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Naţională a Moldovei, în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci, pe termen de 12 luni.

(2) Interdicţia prevăzută la alin.(1) nu se aplică dobânzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanţelor, Banca Naţională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociaţiile de economii şi împrumut, organizaţiile de creditare nebancară, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Rata dobânzii prin care se încalcă dispoziţiile alin.(1) se reduce de drept pînă la rata maximă permisă conform alin.(1). Orice clauză contrară este nulă.

(4) În sensul prezentului articol, prin dobândă se înţelege atît sumele socotite în bani cu acest titlu, cît şi alte prestaţii, sub orice titlu sau denumire, la care împrumutatul se obligă drept preţ al utilizării împrumutului.

(5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

(6) Se plăteşte dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin.(5) şi cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

(7) În cazul în care împrumutatul nu plăteşte dobânda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului şi a dobânzii aferente.

Prin prisma normei citate, completul de judecată evidențiază că este justificată cerința creditorului privind încasarea dobânzii contractuale în mărime de 694,61 euro, dat fiind că creditul nu a fost acordat cu titlu gratuit.

Mai mult ca atât, din dispoziția alineatului 6 al art.1244 Cod civil rezultă că dobânda se va achita pentru perioada de la data acordării împrumutului și până la restituirea împrumutului, iar, la caz, creditorul solicită încasarea dobânzii contractuale pentru o perioadă de doar 7 luni din luna ianuarie 2022 și până în luna iulie 2022, având în vedere că scadența contractului era la 13.01.2023.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.3 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

Referitor la pretenția privind încasarea comisionului de administrare instanța de apel notează că potrivit art.1765 Codul civil, în afară de dobândă, părţile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului.

În pct.1.3. din contractul împrumut nr.485/02-01 din 13.01.2020 s-a stipulat că împrumutatul va achita lunar și un comision de administrare a împrumutului în mărime de 31,22 euro. Conform calculului datoriei pentru contractul de împrumut cu dobândă nr.485/02-01 din 13.01.2020, comisionul de administrare a fost calculat la fel pentru perioada ianuarie 2022- iulie 2022 și constituie suma de 173,67 euro, calculată din restanța împrumutului de 2480,57 euro pentru 7 luni.

Dat fiind clauza contractuală a fost înserată în contract, debitorul având cunoștință despre această obligație, instanța apreciază ca fiind corectă concluzia primei instanțe privind încasarea comisionului de administrare.

Ce ține de pretenția privind încasarea penalității, completul de judecată notează că potrivit art.947 alin.1 Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Conform art.948 Cod civil, clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancţiunea nulităţii absolute.

În conformitate cu dispozițiile art.949 alin.1 Cod civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii.

În sensul legal menţionat, clauza penală reprezintă o stipulaţie (prevedere contractuală), prin care părţile stabilesc de comun acord, anticipat şi prin apreciere cuantumul despăgubirilor ce vor fi datorate de partea în culpă, în cazul neîndeplinirii ori îndeplinirii necorespunzătoare a obligaţiilor asumate. Prin urmare, acest mijloc de garantare a executării obligaţiilor prezintă pentru creditor avantajul că acesta nu mai

trebuie să dovedească existenţa şi cuantumul prejudiciului, în cazul în care debitorul nu-şi execută obligaţiile conform prevederilor contractuale.

Potrivit pct.4.2 din contractul de împrumut cu dobândă, părțile au prevăzut că în cazul întârzierii achitării ratelor lunare prevăzute la pct.2.2 împrumutatul și/sau fidejusorul va fi obligat la plata unei penalități în mărime de 1% din suma ratei prevăzută la pct.2.2 pentru fiecare zi întârziere, dacă împrumutatul și/sau fidejusorul este în întârziere cu cel mult 3 zile calendaristice de la momentul achitării ratei; în cazul în care este în întârziere mai mult de 3 zile calendaristice de la achitarea ratei lunare împrumutatul și/sau fidejusorul va achita o penalitate în mărime de 1% din suma prevăzută la pct.1.1 pentru fiecare zi întârziere.

Din copiile dispozițiilor de încasare se atestă că ultima achitare a fost efectuată de Moldovanu Doina la 09.12.2021, respectiv, la data înaintării acțiunii în instanța de judecată-15.12.2022, aceasta se afla în întârziere de plată a ratelor lunare contractuale și din acest considerent pretenția creditorului privind încasarea penalității este întemeiată. Potrivit calculului desfășurat, penalitatea a fost calculată pentru o perioadă de 49 zile și constituie suma de 1215,69 euro (24,81/zi x 49 zile), calculat pentru perioada de 13.01.2022 -02.03.2022.

Referitor la pretențiile din acțiunea reconvențională privind ineficienței contractului în partea clauzelor contractuale din pct.1.2, 1.3, 4.2, care se referă la încasarea dobânzii contractuale, a comisionului de administrare, a penalității, cu declararea nulității acestor clauze și a caracterului abuziv, instanța de apel relevă următoarele.

Articolul 1069 Cod civil statuiază că (1) Clauza propusă de una dintre părţi nu este negociată individual dacă cealaltă parte nu a putut să-i influenţeze conţinutul, în special deoarece aceasta s-a elaborat anticipat, indiferent că face parte din clauze standard sau nu.

(2) Dacă una dintre părţi propune celeilalte părţi să selecteze din mai multe clauze, clauza nu se consideră negociată individual doar pentru că cealaltă parte a selectat din clauzele propuse.

(3) Dacă o clauză a fost propusă ca parte a unor clauze standard, se prezumă că ea nu a fost negociată individual.

(4) În contractul dintre un profesionist şi un consumator se prezumă că:

a) clauzele au fost propuse de către profesionist;

b) clauzele nu au fost negociate individual;

c) clauzele elaborate de către un intermediar sau un alt terţ au fost propuse de către profesionist.

(5) Faptul că anumite aspecte ale unei clauze sau o anumită clauză au fost negociate individual nu exclude aplicarea dispoziţiilor prezentului capitol pentru restul contractului.

(6) Clauză standard se consideră clauza care a fost elaborată anticipat pentru o multitudine de contracte implicînd diferite părţi şi care nu a fost negociată individual.

Conform art.1070 Cod civil, (1) Clauzele propuse de către o parte care nu au fost negociate individual pot fi invocate faţă de cealaltă parte doar dacă cealaltă parte le-a cunoscut sau dacă partea care le-a propus a luat măsuri rezonabile pentru a atrage atenţia celeilalte părţi asupra lor la momentul încheierii contractului sau înainte de aceasta.

Potrivit art.1072 alin.1 Cod civil, (1) Într-un contract dintre un profesionist şi un consumator, clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist şi dezavantajează considerabil, contrar bunei-credinţe, consumatorul.

În conformitate cu dispozițiile art.1075 Cod civil, (1) La evaluarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale în sensul art.1072 alin.(1), art.1073 şi 1074 se va ţine cont de:

a) respectarea obligaţiei de transparenţă prevăzută la art.1071;

b) natura obiectului contractului;

c) circumstanţele determinante în cadrul încheierii contractului;

d) celelalte clauze contractuale; şi

e) clauzele cuprinse în orice alt contract de care depinde contractul.

(2) Evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu poate să se refere la obiectul contractului şi nici la caracterul adecvat al preţului sau al remuneraţiei, pe de o parte, faţă de bunurile, lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în cazul în care s-a respectat obligaţia de transparenţă, prevăzută la art.1071. Obiectul contractului şi raportul dintre preţ şi calitate pot fi luate în considerare la evaluarea caracterului abuziv al celorlalte clauze contractuale.

Articolul 1076 Cod civil statuiază că (1) Clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută.

Conform art.1078 Cod civil, Sînt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual în contractele încheiate cu consumatorii şi care au ca obiect sau efect:

a) stabilirea, cu privire la toate litigiile născute din asemenea contract, a competenţei jurisdicţionale excepţionale a instanţei de la locul unde profesionistul îşi are sediul. Această dispoziţie nu se aplică dacă instanţa aleasă este, totodată, cea de la locul unde consumatorul îşi are domiciliul;

b) stabilirea unui termen de preaviz al declaraţiei de rezoluţiune a profesionistului mai scurt decît termenul impus consumatorului;

c) excluderea sau limitarea drepturilor consumatorului în ceea ce ţine de protecţia datelor cu caracter personal sau a vieţii private;

d) excluderea sau limitarea exercitării de către consumator a excepţiilor ori a limitelor legale ale drepturilor de autor care aparţin profesionistului, inclusiv cea de a face o copie privată de pe operă;

e) acordarea dreptului profesionistului, în cazul în care obiectul comenzii nu este disponibil, să furnizeze un echivalent fără a informa în mod expres consumatorul de această posibilitate şi de faptul că profesionistul trebuie să suporte cheltuielile de returnare a ceea ce consumatorul a primit în temeiul contractului, în cazul în care consumatorul îşi exercită dreptul de a respinge prestaţia;

f) acordarea dreptului profesionistului să-şi rezerve un termen exagerat de lung sau nemenţionat în mod corespunzător pentru a accepta sau a refuza o ofertă;

g) acordarea dreptului profesionistului să-şi rezerve un termen exagerat de lung sau nemenţionat în mod corespunzător pentru a-şi executa obligaţiile care îi revin în temeiul contractului;

h) solicitarea de la consumator a plăţii în avans excesive sau a garanţiilor excesive de executare a obligaţiilor care îi revin. Această dispoziţie nu se aplică contractelor din domeniul serviciilor financiare;

i) împiedicarea în mod nejustificat a consumatorului să obţină livrări sau reparaţii din surse terţe adecvate;

j) legarea în mod nejustificat a contractului cu un alt contract cu profesionistul sau cu un terţ într-un mod la care consumatorul nu se poate aştepta în mod rezonabil;

k) impunerea unei sarcini excesive asupra consumatorului în cazul în care consumatorul declară rezoluţiunea unui contract pe termen nedeterminat;

l) prelungirea cu mai mult de 1 an a termenului iniţial sau a termenelor de reînnoire a contractului pentru furnizarea continuă de bunuri, lucrări sau servicii, cu excepţia cazului în care consumatorul dispune de un drept la rezoluţiune în orice moment, printr-un preaviz de maximum 30 de zile;

m) acordarea posibilităţii profesionistului de a interzice sau a limita transferul drepturilor aferente garanţiei cu ocazia înstrăinării bunului de către consumator în folosul terţilor;

n) condiţionarea de către profesionist a prestării serviciului cu un anumit tip de mijloc de măsurare, deşi mijlocul de măsurare utilizat de consumator este legal;

o) excluderea sau limitarea dreptului consumatorului de a recurge la rezoluţiune în cazul în care profesionistul a modificat unilateral clauzele contractuale în condiţiile prevăzute la art.1077 alin.(1) pct.10);

p) exonerarea profesionistului de obligaţia, dacă este prevăzută de lege, de a soma consumatorul sau de a-i stabili un termen pentru executarea obligaţiilor contractuale.

Astfel, pentru existența unei clauze abuzive, trebuie să se țină cont de îndeplinirea următoarelor condiții generale: clauza contractuală în litigiu să nu fi fost negociată; prin ea însăși creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților; dezechilibrul creat este în detrimentul consumatorului, nefiind respectată cerința bunei credințe.

Se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul clauzei, în special în cazul unui contract de adeziune, așa după cum sunt contractele credit/împrumut. O clauză, pentru a fi abuzivă, trebuie să producă un dezechilibru între prestațiile părților, analizarea acestei condiții implicând o comparație între interesele celor două părți ale contractului, pentru a se verifica, dacă interesul consumatorului a fost neglijat, în raport cu cel al contractantului său.

La aprecierea bunei-credințe va trebui să se țină cont de scopul esențial urmărit de „comision, taxe și orice alt tip de costuri, pe care trebuie să le suporte consumatorul", care constituie în mod vădit o obligație esențială care se impune consumatorului în schimbul punerii la dispoziție a împrumutului.

În acest context se va verifica dacă în contractul de împrumut s-a indicat în mod transparent motivele care justifică remunerația corespunzătoare, în condițiile în care se contestă că creditorul este obligat să furnizeze o contraprestație reală, pentru a obține comisionul menționat.

Prezintă relevanță speței și declarația semnată de Moldovanu Doina la 13.01.2020, în care dânsa confirmă că până la încheierea contractului a luat cunoștință cu clauzele contractuale și plățile aferente acordării contractului, astfel, se exclude faptul că clauzele contractului n-au fost negociate, fiind stipulate unilateral de către creditor. Totodată, creditorul a prezentat copia contractelor încheiate în perioada apropiată cu contractul în litigiu și se atestă că clauzele contractelor nu sunt identice.

Apelantul a invocat că instanța n-a aplicat dispozițiile Legii nr.93 din 07.04.2022, în vigoare din 29.05.2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care s-au modificat prevederile art.9 alin.(1) lit.e), e1) din Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancară, potrivit cărora, începînd cu 29.05.2022 nu se putea solicita dobânzi mai mari de 50% anual și alte plăți, inclusiv penalități, mai mari de 0,04% pe zi din valoarea creditului.

Instanța de apel remarcă faptul că la data încheierii contractului, Legea cu privire la organizaţiile de creditare nebancară nr.1/2018 nu prevedea norme privind limitarea plăților aferente costului total al contractului și art.9 avea următorul conținut:

Articolul 9. Interdicţii

(1) Se interzic organizaţiei de creditare nebancară:

a) atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la persoane fizice;

b) efectuarea investiţiilor şi a aporturilor (participaţiunilor) la capitalul social şi acordarea împrumuturilor, a creditelor, a donaţiilor, în scopul procurării valorilor mobiliare sau părţilor sociale proprii;

c) prestarea serviciilor de creditare nebancară condiţionate de procurarea de către client a unor servicii suplimentare oferite de aceasta;

d) externalizarea activităţilor de acordare a creditelor şi a serviciilor de leasing financiar altor entităţi, cu excepţia băncilor licenţiate şi a organizaţiilor de creditare nebancară înregistrate în Registrul organizaţiilor de creditare nebancară autorizate.

(2) Interdicţia prevăzută la alin.(1) lit.a) nu se aplică în cazul în care persoana fizică efectuează investiţii în organizaţia de creditare nebancară şi este fondator (acţionar/asociat) al organizaţiei de creditare nebancară, sau acordă investiţii organizaţiei de creditare nebancară în valoare ce depăşeşte 500000 de lei sau echivalentul acestei sume, investiţii care nu pot fi atrase prin ofertă publică.

Iar Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr.202 din 12.07.2013, în vigoare la data încheierii contractului, la art.15 stipula că

Articolul 15. Cerinţe privind clauzele contractuale

(1) Sînt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adiţional, acceptat de consumator.

(2) Creditorul trebuie să poată face dovada că a depus toate diligenţele pentru informarea consumatorului cu privire la semnarea actului adiţional.

(3) În cazul modificărilor impuse prin legislaţie, nesemnarea de către consumator a actului adiţional prevăzut la alin.(1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actul adiţional a altor prevederi decît cele impuse prin legislaţie, iar introducerea în actul adiţional a oricăror alte prevederi decît cele impuse prin legislaţie este considerată nulă de drept.

(4) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care:

a) consumatorul este obligat să păstreze confidenţialitatea prevederilor şi a condiţiilor contractuale;

b) creditorul poate declara scadent sau poate denunţa unilateral contractul ori poate penaliza consumatorul în cazul afectării reputaţiei creditorului;

c) creditorul poate declara scadent anticipat creditul în cazul în care consumatorul nu şi-a îndeplinit obligaţiile conform altor contracte de credit încheiate cu alţi creditori;

d) creditorul impune consumatorului încheierea contractului de asigurare a bunurilor puse drept garanţie cu un asigurator agreat de creditor.

(5) Creditorii nu au dreptul să refuze încasarea ratelor de credit în moneda în care s-a acordat creditul.

(6) Orice notificare cu privire la modificarea conţinutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puţin 10 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora, cu excepţia situaţiilor în care consumatorul solicită modificări ale contractului care implică schimbarea costurilor.

În rezultat, completul de judecată denotă că prima instanță întemeiat a admis acțiunea inițială și a respins acțiunea reconvențională din considerentele enuțate supra.

Subsecvent, nu este întemeiată nici pretenția apelantului privind încasarea de la OCN”Credit Money”SRL în beneficiul lui Moldovanu Doina a sumelor ce exced împrumutul acordat, cu titlu de îmbogățire nejustificată.

Conform art.1979 Cod civil, (1) Dacă o persoană obţine o îmbogăţire nejustificată (persoană îmbogăţită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată faţă de persoana dezavantajată să restituie îmbogăţirea.

Potrivit art.1981 Cod civil, (1) O îmbogăţire este nejustificată, cu excepţia următoarelor cazuri: a) persoana îmbogăţită este îndreptăţită faţă de persoana dezavantajată să obţină îmbogăţirea în virtutea unui contract sau unui alt act juridic, unei hotărîri judecătoreşti sau unui alt temei legal; sau b) persoana dezavantajată şi-a dat consimţământul în mod liber şi fără eroare de a suferi dezavantajul.

Colegiul civil și de contencios administrativ accentuiază că în speță nu sunt aplicabile prevederile cu privire la îmbogățirea nejustificată, deoarece prin prisma normelor citate supra îmbogățirea nejustificată trebuie să se realizeze în lipsa unui temei legal, ceea ce nu se atestă în prezenta cauză.

Potrivit art.1628 alin.1,2 Cod civil, garanţiile personale pot fi accesorii (fidejusiunea) sau autonome. Fidejusiunea este obligaţia garantului (fidejusorul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligaţia pe care debitorul o datorează creditorului (obligaţia garantată) şi care apare şi devine scadentă doar dacă apare şi devine scadentă obligaţia garantată.

Articolul 1637 alin.1, 1640 Cod civil stipulează că obligaţia fidejusorului apare şi devine scadentă doar în măsură în care apare şi devine scadentă obligaţia debitorului faţă de creditor. Cu excepţia cazului în care s-a stipulat altfel, obligaţia debitorului şi a fidejusorului este solidară şi, în consecinţă, creditorul poate pretinde executarea solidară de la debitor sau, în limitele garanţiei, de la fidejusor.

Conform art.1639 Cod civil, (1) Garanţia acoperă, în limitele sumei maxime a acesteia, dacă s-a stipulat, nu numai obligaţia garantată principală, dar şi obligaţiile accesorii ei, pe care debitorul le datorează creditorului, cum ar fi dobânzile, dobânzile de întîrziere, penalităţile şi cheltuielile rezonabile de urmărire extrajudiciară a obligaţiilor menţionate în prezentul alineat.

În temeiul normelor enunțate, fidejusorii Moldovanu Silvia și Ardeleanu Adrian urmează să răspundă solidar, de rând cu debitorul Ardeleanu (Molșdovanu) Doina, pentru obligațiile asumate în contractul de împrumut și contractele de fidejusiune.

Dat fiind admiterea integrală a acțiunii, este justificată și soluția instanței de prim nivel privind compensarea cheltuielilor de judecată părții care a câștigat procesul, în conformitate cu dispozițiile art.94 Cod de procedură civilă.

Distinct de cele enunțate, instanța de apel conchide de a respinge apelul declarat de avocatul stagiar Bălănuță Ion în interesele apelantei Ardeleanu Doina și a menține hotărârea Judecătoriei Ungheni din 8 septembrie 2023.

Conducându-se de prevederile art.385 lit.a) Codul de procedură civilă, completul de judecată, -

decide:

Respinge apelul declarat de avocatul stagiar Bălănuță Ion în interesele apelantei Ardeleanu Doina.

Menține hotărârea Judecătoriei Ungheni din 8 septembrie 2023, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de OCN"Credit Money"SRL către Ardeleanu (Moldovanu) Doina, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind încasarea datoriei și cererea reconvențională înaintată de Ardeleanu (Moldovanu) Doina către OCN"Credit Money"SRL, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Moldovanu Silvia, Ardeleanu Adrian privind declararea nulității clauzelor contractuale.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**